

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Τετάρτη 28 Μαρτίου 2012

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

Αναπτυξιακές προοπτικές Βορείου Αιγαίου: Μεταφορές/Συγκοινωνίες- Τουρισμός- Διαχείριση Πολιτιστικής Κληρονομιάς- Πρωτογενής Παραγωγικός Τομέας

Οι αναπτυξιακές προοπτικές για το Βόρειο Αιγαίο θα πρέπει να υποστηρίζουν, να διατηρούν και να αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής τα οποία είναι: η γεωγραφική θέση, το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και οι αναπτυξιακές δυνατότητες της που συνδυάζουν το παραδοσιακό πρότυπο ανάπτυξης στον πρωτογενή τομέα με δυνατότητες ανάπτυξης ποιοτικού τουρισμού και υπηρεσιών συμβατών με το περιβάλλον.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας, αποτελώντας τη θεσμική έκφραση των πόλεων και τους διαχειριστές της εκάστοτε τοπικής κοινωνίας, αποκτούν σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων, στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και στην παροχή υπηρεσιών στους πολίτες, ο οποίος διευρύνεται στη σημερινή συγκυρία, δεδομένων και των εξελίξεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Με σκοπό την βέλτιστη αξιοποίηση της προγραμματικής περιόδου που διανύουμε, οι ΟΤΑ και ειδικότερα ο Δήμος Λέσβου θα πρέπει να επιδιώξει την επίτευξη των εξής στόχων:

1. Βελτίωση της διοικητικής τους ικανότητας τόσο για να εξασφαλίσουν την προσαρμογή τους στις αλλαγές που επιβάλλουν οι εξελίξεις, όσο και για να βελτιώσουν τις παρεχόμενες προς τους πολίτες υπηρεσίες.
2. Εξασφάλιση της ουσιαστικής συμβολής τους στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο με έμφαση στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας και στη δημιουργία των υποδομών κοινωνικής φροντίδας.

3. Στήριξη της εταιρικής σχέσης μεταξύ πόλεων και αγροτικών περιοχών, αναδεικνύοντας τις συμπληρωματικές δραστηριότητές τους. Εφαρμογή προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης, που προωθούν, παράλληλα, την αστική αναζωογόνηση με τη μέριμνα για τους μετανάστες και τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων αγροτικής ανάπτυξης που συνδέονται με τον τουρισμό, τις τοπικές βιομηχανικές δραστηριότητες, τον πολιτισμό, τις μεταφορές και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Ο νέος Δήμος Λέσβου, μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» (Ν.3852/2010) και παρά τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, θα πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε όλους τους παραγωγικούς τομείς, γεγονός που ενισχύεται από τα εξής χαρακτηριστικά του:

- Αποτελεί το διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας.
- Είναι το μεγαλύτερο σε έκταση και πληθυσμό νησί της Περιφέρειας και ο τρίτος μεγαλύτερος, σε έκταση, και δέκατος έκτος, σε πληθυσμό, δήμος της χώρας.
- Συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα, σε σύγκριση με αυτά των άλλων νησιών της Περιφέρειας.
- Παρουσιάζει ανομοιομορφία όσον αφορά στους φυσικούς και ανθρωπογενείς πόρους, οι οποίοι παράλληλα είναι ιδιαίτερα σημαντικοί.
- Συγκεντρώνει το σημαντικότερο τμήμα του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας, γεγονός που δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για τη δυναμική ανάπτυξη και του τριτογενούς τομέα.

Μεταφορές/Συγκοινωνίες

Σημαντικό μέρος των διατιθέμενων πόρων από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους αναλώθηκε στον τομέα των μεταφορών και συγκοινωνιών και η κατάσταση έχει βεβαίως βελτιωθεί, χωρίς όμως να είναι ικανοποιητική, λόγω των αυξημένων αναγκών που υπήρχαν. Στους κεντρικούς και κύριους οδικούς άξονες του νησιού η βατότητα παραμένει μέτρια έως και κακή σε πολλά τμήματα, ως προς τις απαραίτητες οδικές παρακάμψεις των μεγάλων αστικών κέντρων, ως προς τις προσπελάσεις στις κύριες λιμενικές εγκαταστάσεις, ως προς το δημοτικό και κοινοτικό δίκτυο που είναι επίσης εκτεταμένο και έχει

σημαντικά προβλήματα. Το ίδιο ισχύει και για το λιμάνι της πόλης της Μυτιλήνης, το οποίο λειτουργεί ως μικτό, δηλαδή επιβατικό και εμπορευματικό και η χωροθέτηση του είναι απαγορευτική ως προς τις δυνατότητες επέκτασης του. Η χωροθέτηση νέου εμπορικού λιμένα στη Λέσβο παρά το γεγονός ότι αποτελεί πάγιο και κύριο αίτημα προς την πολιτεία, εδώ και αρκετά χρόνια, δεν έχει τύχει εφαρμογής.

Οι μεταφορές έχουν ιδιαίτερα μεγάλη σημασία για ένα νησί, και επηρεάζουν την προσπελασιμότητα της περιοχής και κατά συνέπεια το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων και το αίσθημα απομόνωσης των κατοίκων. Ο ακριτικός χαρακτήρας της Λέσβου έχει δυσμενή αποτελέσματα ως προς την ένταξη της στα υπάρχοντα δίκτυα επικοινωνίας και ανταλλαγών. Οι γεωπολιτικές συνθήκες και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις περιορίζουν τις δυνατότητες συνεργασίας με τα απέναντι παράλια της Μ.Ασίας, καθιστώντας την απομόνωση αυτή διπλή, εφόσον στα, προς ανατολάς, εξωτερικά σύνορα περισσότερο δέχεται πιέσεις παρά βρίσκει δυνατότητες συνεργασίας. Σημαντικό μειονέκτημα αποτελεί το ιδιαίτερα υψηλό κόστος των μετακινήσεων προς το νησί, με αποτέλεσμα η Λέσβος να είναι σχεδόν απαγορευτικός προορισμός, ιδίως για τους κατοίκους της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Η εφαρμογή του μεταφορικού ισοδύναμου, το δικαίωμα του νησιώτη να απολαμβάνει μεταφορικές υπηρεσίες με το ίδιο κόστος που το απολαμβάνει ο κάτοικος της Αθήνας και οπουδήποτε αλλού, αποτελεί βασική παράμετρο για την εφαρμογή των αναπτυξιακών προοπτικών στο Βόρειο Αιγαίο.

Φυσικοί Πόροι- Τουρισμός

Κάνοντας κανείς μια σύντομη αλλά συνολική αξιολόγηση των Φυσικών Πόρων και των Τουριστικών Υποδομών του νησιού θα μπορούσε να παρατηρήσει τα εξής:

- παρά την αφθονία φυσικών και πολιτιστικών πόρων υπάρχει σημαντική έλλειψη στην διατήρηση και στην ανάδειξη τους.
- παράλληλα, η μη συστηματική και οργανωμένη αξιοποίηση δεν επιτρέπει τη δημιουργία τοπικής προστιθέμενης αξίας (θέσεις εργασίας, κατανάλωση τοπικών αγαθών, αύξηση τοπικού εισοδήματος κλπ).
- οι βασικές υποδομές υπάρχουν και συνεχώς αναβαθμίζονται και δεν υστερούν ιδιαίτερα άλλων τουριστικών προορισμών της χώρας με πολλαπλάσια κίνηση. Το πρόβλημα βρίσκεται στην ποιότητα υπηρεσιών

των υποδομών αυτών, γεγονός που σχετίζεται με την οργάνωση και την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού.

- υπάρχει έλλειψη σε υποδομές μικρής κλίμακας (πχ. χώροι στάθμευσης), αλλά και σε παρεμβάσεις που βελτιώνουν την ποιότητα των κοινόχρηστων χώρων, γεγονός που οδηγεί σε υποβάθμιση της εμπειρίας του επισκέπτη
- η Μαρίνα της Μυτιλήνης αποτελεί πλέον μια σημαντική υποδομή στον χώρο της προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών, η οποία θα πρέπει να αξιοποιηθεί κατάλληλα για να αποδώσει οφέλη.

Ο Δήμος Λέσβου στην προσπάθεια του να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εποχής εκπόνησε Επιχειρησιακό Σχέδιο Τουρισμού για την τριετία 2012-2015 και θα χρηματοδοτηθεί για την εφαρμογή του από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013». Κύριος στόχος του είναι ο προσδιορισμός και η τεκμηρίωση συγκεκριμένης στρατηγικής τουριστικής προβολής για το συντονισμό και την εφαρμογή των καταλληλότερων και επιλεχθέντων δράσεων τουριστικής προβολής, με απώτερο στόχο την δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού στο νησί της Λέσβου. Με την εφαρμογή του γίνεται μια συντονισμένη προσπάθεια για τον προσδιορισμό της ταυτότητας του νησιού, με την δημιουργία σήματος – λογότυπου και την διατήρηση της ίδιας εικόνας και μορφής σε όλες τις μορφές επικοινωνίας. Επίσης γίνεται προσπάθεια διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος της Λέσβου με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο θρησκευτικός τουρισμός, ο περιπατητικός τουρισμός με τα μονοπάτια ποικιλόμορφων δασών, η παρατήρηση φύσης, ειδικές δραστηριότητες και χόμπι όπως θαλάσσια σπορ, αεραθλητισμός, ιαματικός τουρισμός, μέσω των ιαματικών λουτρών, κλπ.

Η δημιουργία ολοκληρωμένης στρατηγικής για την τουριστική ταυτότητα του νησιού, απαντά στην ανάγκη επανατοποθέτησης στο χάρτη του ποιοτικού τουρισμού, και αυτή η τουριστική ταυτότητα θα λειτουργήσει ως το κεντρικό σημείο της διαφημιστικής προβολής, προσπαθώντας να δώσει λύση στο χρόνιο πρόβλημα ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος «Λέσβος».

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί και η προγραμματική σύμβαση που έχει υπογραφεί μεταξύ του Δήμου Λέσβου, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας για τη δημιουργία και λειτουργία «ΓΕΩΠΑΡΚΟΥ

ΛΕΣΒΟΥ» και την υποβολή πρότασης στην UNESCO για την ένταξη του στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων.

Διαχείριση Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Το Αιγαίο, ως κοιτίδα του ελληνικού πολιτισμού και σταυροδρόμι πολιτισμών, από τους αρχαιότατους χρόνους βρίθει από τα αποτυπώματα που άφησαν οι άνθρωποι στο πέρασμά τους και αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες της ακμής που γνώρισε η περιοχή. Επίσης σημαντικό κομμάτι του τοπικού πολιτισμού έχει να κάνει με τα ήθη και τα έθιμά του, αλλά και με τις επιδόσεις του στα γράμματα και τις τέχνες. Ειδικότερα η Λέσβος διαθέτει πολλαπλά παραδείγματα αυτού του πολιτισμού: αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, εκκλησίες και μοναστήρια, παραδοσιακοί οικισμοί, παραδοσιακός τρόπος ζωής, ένδυσης και εργασίας, γαστρονομία, παραδοσιακή μουσική και χοροί, θέατρο, πανηγύρια. Λιγότερο γνωστές στο ευρύτερο κοινό εκτός κάποιων εξαιρέσεων- είναι οι επιδόσεις της στη χειροτεχνία, στις εικαστικές τέχνες, στη λογοτεχνία και στην ποίηση.

Μέχρι σήμερα, η αξιοποίηση των στοιχείων αυτών, ιδιαίτερα μέσα από την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού για άτομα με ειδικά ενδιαφέροντα, είναι εξαιρετικά περιορισμένη, καθώς τις περισσότερες φορές, γίνεται ευκαιριακή και επιφανειακή «εμπλοκή» της στο τουριστικό προϊόν, εστιάζοντας στη «φολκλορική» διάσταση των πραγμάτων και όχι στην ουσιαστική γνωριμία των επισκεπτών με τα στοιχεία του τοπικού πολιτισμού.

Η πολιτική που ακολουθείται παγκόσμια θα πρέπει να υιοθετηθεί και στην περίπτωση της Λέσβου με την διείσδυση των νέων τεχνολογιών και ιδιαίτερα της ψηφιακής τεχνολογίας για την διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας με την αποτύπωση όλων των μνημείων, την ανάδειξη και την αξιοποίησή τους.

Επίσης, η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να αποτελέσει σημαντικό κομμάτι στα πλαίσια της εφαρμογής ολοκληρωμένης στρατηγικής για την τουριστική ταυτότητα του νησιού.

Πρωτογενής Παραγωγικός Τομέας

Ο πρωτογενής παραγωγικός τομέας στο νησί της Λέσβου βασίζεται στην μονοκαλλιέργεια της ελιάς, την κτηνοτροφία με έμφαση στην προβατοτροφία και

σε μικρότερο βαθμό στην αλιεία. Τα μειονεκτήματα της μονοκαλλιέργειας, η χαμηλή τιμή πώλησης του ελαιολάδου, η απαξίωση του προϊόντος και η συρρίκνωση του εισοδήματος των παραγωγών είναι γνωστά σε όλους. Η περιοχή της Λέσβου είναι προικισμένη με κατάλληλες περιβαλλοντικά συνθήκες και ελκυστικά τοπία, χαρακτηριστικά τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιήσει για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων. Οι προωθητικές ενέργειες για το ελαιόλαδο της Λέσβου, αλλά και όλα τα τοπικά προϊόντα, η εφαρμογή του μεταφορικού ισοδύναμου για την μείωση του κόστους μεταφοράς των ζωοτροφών.

Γεωθερμία- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Η Λέσβος είναι από τις περισσότερο ευνοημένες, από γεωθερμικής πλευράς, περιοχές της Χώρας. Παρουσιάζεται ένα σημαντικό γεωθερμικό δυναμικό το οποίο παραμένει ανεκμετάλλευτο, κυρίως λόγω έλλειψης έργων υποδομής σε τομείς στους οποίους η γεωθερμική ενέργεια θα μπορούσε να λύσει σημαντικά προβλήματα και να συμβάλει στην κοινωνική ανάπτυξη διαφόρων περιοχών της.

Εκτός της γεωθερμίας, η Λέσβος, διαθέτει και άλλα συγκριτικά πλεονεκτήματα σε ότι αφορά άλλες πηγές ενέργειας, όπως η αιολική και η ηλιακή. Οι πηγές αυτές θα πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής και συστηματικής έρευνας, γιατί οι εφαρμογές τους στη παροχή ενέργειας για τη στήριξη παραγωγικών και μη δραστηριοτήτων είναι ποικίλες και χαμηλού κόστους.

Στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ο Δήμος Λέσβου διαθέτει ένα αιολικό πάρκο με εγκατεστημένες ανεμογεννήτριες συνολικής ισχύος 0,825 MW στην περιοχή Κουτσουμπάρα, καθώς και άδεια συνολικής ισχύος 2,5 MW για την περιοχή Γαΐδουρόραχη. Ακόμη, υπάρχει άδεια για φωτοβολταϊκό πάρκο ισχύος 70kW του τ. Δήμου Μυτιλήνης και 70kW του τ. Δήμου Αγίας Παρασκευής. Η δυναμική του ενιαίου Δήμου Λέσβου στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι μεγάλη, δεδομένης της ηλιοφάνειας και ιδιαίτερα, των ισχυρών ανέμων που πνέουν στο νησί τις περισσότερες μέρες του χρόνου. Άξια αναφοράς είναι η προγραμματιζόμενη στη Λέσβο επένδυση σε αιολικά πάρκα του Ομίλου Ρόκα, συνολικής ισχύος 306 MW, με όλα τα αναπτυξιακά επακόλουθα για τον Δήμο Λέσβου.